

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΩΝ

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

IE'.

ΞΑΚΟΛΟΥΘΟΥΣΑ τ' «Αποιμνημονεύματα της ή Σάρα Μπερνάρ, γράφει για τις εναντίον της επιθέσεις του Γαλλικού τύπου, των οποίων ετηρέαζαν οι έχθροι της.

«Άλλοτε — γράφει — ή επιθέσεις που γινότουσαν εναντίον μου με ήπυουσαν. Αιτή τη φορά όμως μου ήδωσαν περισσότερο θάρρος και μ' έκαναν ν' αρχίσω κ' ήγώ τις απαντήσεις κατά των έχθρων μου, με την άπορα και πειθάνω πολεμικών, παρά να ήζω στο περιθώριο, όπως ήβλεαν αίτοί. Δέν έκλιμα πεί για δια έλεγον εναντίον μου, ούτε κ' άπογορευόμεν με τις συκοφαντίες τους. Κι' όταν μου παρουσιάστρε ή πρώτη είκαρία να τους τρώω κ' ήγώ τα δόντια, με φοβήθραν πραγματικά.

Αλλά' άς σάς διηγηθώ πός διαδοματίστρακα τα γεγονότα.

Στις 21 'Ιουνίου 1879, έπρόκειτο να παίξουν ή δεύτερη φορά σέ άπογευματινή παράσταση, την «Ξένη» του Δουμά. Απο την προηγούμενη ήμερα είχα είδοποιήσει τον υπερασμό της Γαλλικής Κομωδίας κ. Μεγρό, ότι ήμουν άόιδετη και δέν θα ήμπορούσα να λάβω μέρος στην παράσταση και τον παρακάτω συγχρόνως ν' άλλίξη, άν ήταν δυνατόν, το πρόγραμμα της άπογευματινής. Μα τόσο αυτός, όσο κ' οί άλλοι, δέν έλαβαν υπό ήμφα καθόλου την παράστασή μου. Ο Γκό μάλιστα είπε στο Μεγρό, όταν αυτός του διάβασε την έπιστολή μου :

— Δέν ήταχα κανείς λόγος ν' άλλίξουμε το πρόγραμμα... Αφοϋ ή Σάρα Μπερνάρ δέν μπορεί να παίξη, άπόλυτα, θα την άνακαταστήσουμε... Στην «Ξένη» παίζουν τόσο ήθοποιοί, ή Κρουαζέττ, ή Μαγδαληνή Μπερνάρ, ο Κοκλέν, ο Φέβο κ' ήγώ... Τι διάβολο! Δέν αξίζουμε όλοι μας όσο ή Σάρα Μπερνάρ...

Ανέθεσαν τότε στον Κοκλέν να ρωτήση την ήθοπολό Δούδ άν ήμπορούσε να μ' άνακαταστήση. Μα ή Δούδ φοβήθρε κ' άρνήθηκε. Τότε, θέλοντας και μη, άναγκάστρακα ν' άλλίξουν το πρόγραμμα και αντί της «Ξένης» δήλωσαν ότι θα έπαιζαν τον «Γαρδοφόρο».

Μά οί Λοντρώζοι, οί όποιοι είχαν βγάλει έντομεταξύ τα είσθητά τους, ήχησαν τα χρήματά τους πίσω κ' ήτοι ή είσπραξίς, ένδο προηγούμενής ήσαν 500 λίρες, περιορίστρακα μόνο σ' όγδόντα τέσσερες λ...

Αυτό έφτασε για να προκληθ ή πραγματική μής εναντίον μου.

Ολόκληρη ή Γαλλική Κομωδία και πρό πάντων οί άνδρες, έκτός ένός, του κ. Βορις, έξέσασαν εναντίον μου.

Ο περίφημος κριτικός Φραγκίσκος Σαρσά, μεταμορφώμενος σέ τιματωμένη, κανόνιζε το βήμα τους με την τρομερή πένα του στο χέρι.

Τά πιο φοβητά ψέμματα, ή πιο ήλίθες συκοφαντίες, ή πιο άφάνταστες διαδόσεις άρχισαν να κυκλοφορούν εναντίον μου. Μεταξύ των άλλων, έλεγον πός όποιος ήθελε ήμπορούσε να ρηθ στο σπίτι μου και, πληρώνοντας ένα σελίνι, να με δη ντυμένη άνδρικό, ότι κάπνιζε επιδεικτικά στο μπαλκόνι μου πελώρα πούρα, ότι γυμναζόμουν στην άπιασκία στον κήπο μου, φορώντας λευκά φούρα περιθόου, ότι μάθανα μπός κ' ότι είχα σπασεί δυό δόντια του καθηγητού μου, κτλ.

Μερικοί φίλοι μου με συμβούλευσαν τότε να μη δώσω προσοχή σ' όλες αυτές πές ήμίθιτες, λέγοντάς μου ότι ο κόσμος δέν τις πίστευε. Μα γελώντουσαν σ' αυτό, γιατί στον κόσμο άρσεται πάντοτε να πιστεύη πάντα το κακό. Το κακό τών διασκευόμει πάντα περισσότερο άπ' το καλό κ' ή απόδειξις ήταν ότι το άγγλικό Κοινό είλες άρχισε να πιστεύη ότι ή Έγκαφαν και ή μένα ή άγγλικές έφημερίδες.

Έλαβα μάλιστα τότε μια έπιστολή εκ μέρους ένός μεγάλου έμποροφράκτου του Λονδίνου, ο όποιος με παρακάλοσε να φράδω όταν ντυνόμουν άνδρικό, καστούμι του όβου του. Μού προσέφερε δέ ός άμοιθή για τη ρεκάμα που θα του έκανα, πεντακόσιες λίρες.

Έπίσης έλαβα από διαφόρους Άγγλους κομπά με τεράστια πούρα, πολλοί δέ καθηγητά του μπός και της πύλης προσεφέρθησαν να μου δώσουν μαθήματα δωρεάν λ...

Οί' αυτά μ' έξάφρισαν σέ τέτοιο σημείο, ώστε αποφάσισα να τελειώνω μια για πάντα και, έπωφελομένη ένός σχετικού έπικριτικού άρθρου του Άλβέρτου Βόλφ σ' ήφηρωάς, έστειλα την έξήσι άπάντησα, ή όποια δημοσιεύτηκε στην ίδια έφημερίδα στις 27 'Ιουνίου 1870 :

«Και σεις, αγαπητέ μου κύριε Βόλφ, πιστεύετε σ' αυτές τις συκοφαντίες ; Ποιός λοιπόν σάς πληροφόρησε τόσο άσχημα ; Σεις

γράφω γιατί είστε φίλος μου και γιατί, παρ' όλες τις άτιμίες που άσφαλώς θα σάς είπαν, δέν γράφω και τόσο θυμενώς στο άρθρο σας. Έ, λοιπόν, σάς δίνω το λόγο της τιμής μου ότι δέν νύθηκα ποτέ άντρικά, έδώ, στο Λονδίνο. Δέν έπήρα καν μαζύ μου, το καστούμι που φορούα όταν άσκολούμαι με τη γλυτωική και που άντροφείρει κάποιος. Διαφύδω λοιπόν αυτή τη συκοφαντία με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο, όπως έπίσης διαφύδω κ' όλα τ' άλλα άήδη ψεύδη που κυκλοφορούν εις έαρος μου. Έπειδή όμως όλ' αυτά προέρχονται από τους συναδέλφους μου, γι' αυτό για να τους κάνω να σωπάσουν, ύποβόλω την παραιτήρι μου από τη Γαλλική Κομωδία.

Σας στέλνω την έπιστολή μου αυτή τηλεγραφικώς και σάς παρακαλώ να τη δημοσιεύσετε στην ίδια θέσι όπου δημοσιεύσατε και τις συκοφαντίες των έχθρων μου.

Σας σφίγγω φιλικά το χέρι.

ΣΑΡΑ ΜΠΕΡΝΑΡ.

Το τηλεγράφημα αυτό έκανε να χυθ ή πολύ μελάνη. Όλοι άρχισαν να μου άποδίδουν το δικαίω και να με χαιδούν...

Αμέσως δέ ή κατάστασις άλλαξε. Ο Περγέν, ο διευθυντής της Γαλλικής Κομωδίας, μου έγραψε μια εγκάρδια έπιστολή, στην όποια μου έλεγε ότι μού άπαγορεύε να ξανακάνω λόγο περί παρατήσεως. Όλες ή γυναίκες του θέατρου άναστατώθηκαν. Η Κρουαζέττ ήθε και με βοήθη και, σφίγγοντάς με στην άγκυλιά της, μου έλεε :

— Ω τραλή, τραλή Σάρα... Δέν ες συγκαίω καθόλου για το πρξζικόπημά σου. Ειτυχώς που βουκόμισατε έμεις έδώ και θα σέ κάνουμε ν' άλλίξουμε γνώμη. Όταν έχει κανείς την τιμή και την εύτηγία να εινε στη Γαλλική Κομωδία, πρέπει να μείνη σ' αυτή μέχρι τέλους της σταδιοδρομίας του...

Ο Φρειδερίκος Φέβο μού είπε ότι έξασφάλιζε επ' όρου ζωής το ψωμί μου.

Τέλος ο Γκό, ο πρόταμής μας, μού είπε :

— Ξέρεις πός λέγεσται αυτό που έκανες, ύποβόλωτας την παραιτήρι σου;

— Όχι.

— Λιποταξία! μού φώναξε.

— Απατάσια, του άπάντησα. Δέν λιποταξώ...

Αλιουότατα άλλίξω... στρατόνα λ...

Έντομεταξύ έπρόκειτο να ξαναγυρίσουμε στο Παρίσι και δέν ήθελα να σκέφτομαι τίποτε για ένα διάστημα. Ημουν πολύ διατακτική και άνεβάια γι' άργότερα ν' άποφασίσω όριστικά, άν έπρεπε να παρατηρή ή όχι... Ο θρόμβος που είχε γίνει γύρω από μένα, ή συκοφαντίες εναντίον μου κ' ή θαραλλά στάσις μου, όλ' αυτά είχαν δημιουργήσει στον καλλιτεχνικό κόσμο μια άτυσοφραμά μίχη.

Μερικοί φίλοι μου μάλιστα άνησυχούσαν για την ύποδοχή που θα μου γίνουσαν στη Γαλλική πρωτεύουσα, γιατί το Κοινό, όπως συνηθώς συμβαίνει με τους καλλιτέχνες, φρατάζονται σέ όλη αυτή τη φασαρία την είχα δημιουργήσει στη μου...

Έτσι, όταν γυρίσαμε στο Παρίσι, ο Περγέν, φοβούμενος καμιά άποδομασία εναντίον μου, με συμβούλευσε να μη λάβω μέρος στην πρώτη έπίσημη έμφάνισι του θέατρου.

Έγώ τών άκουγα, χωρίς να τον διακόπω.

Αμα τελείωσε όμως, τού είπα :

— Κίφω Περγέν, επειδή μ' άρέσει ο πόλεμος,

θα έμφανισθώ στην έπίσημη παράστασι της έπιστροφής, μολοντί έχω είδοποιηθεί από διαφόρες ανώνυμες έπιστολές ότι θα μ' άποδοματίσουν. Νά, διαβάστε αυτήν έδώ...

Και τού έδωσα την παρακάτω ανώνυμη έπιστολή, την όποια είχα λάβει την ίδια μέρα.

«Φτωχέ μου σκελετέ, θα κάνης πολύ καλά να μη μās δείξης την φριχτή έβραϊκή μύτη σου στη μεθαιριανή παράστασι. Φοβάμαι πολύ γι' αυτή μήπως χρησιμοποιεί ως σόκος στις ντομάτες και στα λεμόνια τών θεατών. Διάδωσε πός έφτυσε πάλι αίμα και πάστε ήσυχια στο κρεβάτι σου για να γλυτώσης από τα ρεζιλίδια.

ΕΝΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛ. ΚΩΜΩΔΙΑΣ.

Ο Περγέν πέταξε με άηδία την έπιστολή αυτή.

— Νά, τού είπα και δυό άλλες... Αιτές εινε ακόμα χειρότερες. Μά, παρ' όλ' αυτά, θα συμμετάσχω στην πρξζομα της έπανεμφάνισως του θέατρου μας.

— Ωραία! είπε ο Περγέν. Αόχιο έχομε γενική πρόδα. Θάρητε ;

— Θάρω, τού άπάντησα.

Την άλλη μέρα έλαβα πράγματι μέρος στην πρόδα και την μεθεπομένη στην έπίσημη παράστασι της «Κωμωδίας».

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : ΈΗ συνέχεια.

Η Σάρα Μπερνάρ, στο ρόλο της Δόνας Σόλας.